Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

ХАЛҚ СЎЗИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1998 йил 26 декабрь шанба

Сотувда эркин нархда

№ 254 (2035)

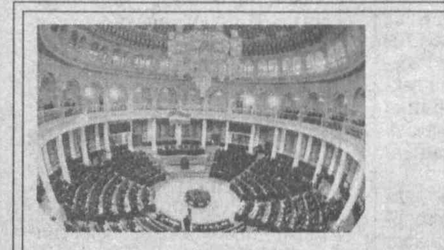

БИРИНЧИ ЧАҚИРИҚ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИНИНГ ЎН УЧИНЧИ СЕССИЯСИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг

ҚАРОРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ 1999 ЙИЛГИ ДАВЛАТ БЮДЖЕТИ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси томонидан тақдим этилган, муҳокама давомида Олий Мажлис депутатлари билдирган таклиф ва мулоҳазаларни ҳисобга олган ҳолда қўшимча равишда ишлаб чиқилган Ўзбекистон Республикасининг 1999 йилги Давлат бюджетининг лойиҳасини кўриб чиқиб, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси ҚАРОР ҚИЛАДИ:

1. Ўзбекистон Республикасининг 1999 йилги Давлат бюджети бюджет тақчиллигининг энг юқори даражаси (мақсадли фондлар бунга кирмайди) ялпи ички маҳсулот ҳажмига нисбатан 3,0 фоиз миқдорида белгиланган ҳолда маъқуллансин.

2. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:

макроиқтисодий барқарорлик янада мустаҳкамланишини ва мамлакатнинг иқтисодий салоҳиятини юксалтиришга, саноатда ва қишлоқ хўжалигида таркибий ўзгаришларни амалга оширишга, ижтимоий сиёсатни рўёбга чиқаришга маблағлар устувор тарзда ажратилишини таъминласин, бунда Кадрлар тайёрлаш миллий дастурини, соғлиқни сақлашдаги ислоҳотларни, шунингдек, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш кучайтирилишини ўз вақтида ва тўлиқ молиявий таъминлашга алоҳида эътибор берсин;

Давлат бюджетининг тақчиллигини қоплаш учун Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг кредитлари, Давлат қимматли қоғозларини жойлаштиришдан келадиган даромадлар, Давлат мулкини хусусийлаштиришдан олинадиган тушумлар ва зарур бўлганда, пулнинг қадрсизланиши билан боғлиқ бўлмаган бошқа манбаалар жалб этилишини назарда тутсин;

мамлакатни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ҳамда бюджетнинг 1999 йил биринчи чораги, биринчи ярим йиллиги ва тўққиз ойидаги ижроси якунлари бўйича, зарур бўлганда, Давлат бюджетининг ялпи ички маҳсулот ҳажмига нисбатан белгиланган тақчиллиги миқдори доирасида даромадлар ва харажатлар бўйича бюджетнинг асосий кўрсаткичларига аниқликлар киритиб борсин;

Олий Мажлисга, қоида тариқасида, йилнинг ҳар чорагида Ўзбекистон Республикасининг 1999 йилги Давлат бюджети ижроси тўғрисида ҳисобот тақдим этсин.

3. Маҳаллий давлат ҳокимияти органлари:

бюджетга тўловлар барча манбаалар ҳисобига тўлиқ тушишини;

харажатлар маҳаллий бюджетлардан ўз вақтида ва тўлиқ маблағ билан таъминланишини;

маблағлар белгиланган мақсадга мувофиқ фойдаланилиши устидан қаттиқ назорат қилинишини ҳамда маҳаллий бюджетлар ижросини йилнинг ҳар чорагида кўриб чиқилишини таъминласинлар.

4. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигига Давлат бюджети тақчиллигини қоплаш учун ялпи ички маҳсулот ҳажмининг бир фоизи миқдорида кредитлар бериб борсин.

5. Республика Давлат бюджетининг 1999 йил 1 январдаги ҳолатига кўра амалдаги тақчиллиги суммасининг Марказий банк кредитлари ҳисобидан қопланган қисми давлат ички қарзининг кўпайиши ҳисобига ўтказилсин.

Белгилаб қўйилсинки, 1999 йил 1 январдаги ҳолатга кўра давлат ички қарзи 1999 йилдан эътиборан 10 йил мобайнида тенг улушлар билан республика бюджети ҳисобидан тўланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Раиси

Э. ХАЛИЛОВ

Тошкент шаҳри, 1998 йил 25 декабрь.

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн учинчи сессияси 25 декабрда ўз ишини давом эттирди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов сессия ишида иштирок этди.

Сессияни Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раиси Э. Халилов бошқарди.

Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитасининг раиси Н. Исмоилов депутатларнинг кўриб чиқиши учун иккинчи ўқишда Адвокатлик фаолиятининг кафолатлари ва адвокатларни ижтимоий муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонун лойиҳасини тақдим этди. Андижон вилояти Избоскан тумани ҳокими С. Бегалиев, Жиззах вилоят болалар шифохонаси бош врачи Х. Алимова, Фарғона вилояти Ёзёвон туманидаги 1-интернат-лицей ўқитувчиси А. Мадаминов, парламентнинг Бюджет, банк ва молия масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари Ў. Дониёров нутқидан сўнг Олий Мажлис Адвокатлик фаолияти кафолатлари ва адвокатларни ижтимоий муҳофаза қилиш тўғрисидаги қонунни қабул қилди.

Олий Мажлиснинг Атроф-муҳит ва табиатни муҳофаза қилиш масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари Ш. Жўраев депутатларга Ўрмон тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида ахборот берди.

Шу қонун лойиҳаси тўғрисида "Ўзбекистон овози" ва "Голос Узбекистана" газеталарининг бош муҳаррири А. Суюнов, Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг раиси, Ўзбекистон халқ шоири А. Орипов ўз фикрини билдирди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов шу масала юзасидан сўзга чиқди. У ўрмоннинг халқ хўжалиги, экология, тарбия ва эстетика соҳаларидаги аҳамияти жуда катталигини, одамларнинг, айниқса ёшларнинг ҳаёти ва саломатлиги учун ўрмон жуда муҳимлигини таъкидлади. Республикамизнинг ҳар бир фуқароси, деди Президент, ўрмон халқнинг бебаҳо мулки, табиат эҳсон қилган буюк бойлик эканини чуқур ҳис этиши лозим. Уни асраш ва кўпайтириш, келажак авлодлар учун сақлаб қолиш муштарак вазифамиздир. Шу билан бир вақтда давлат бошлиғи дарахтларни асоссиз кесиб ташлашга ва иншоотларни қуриш чоғида, бошқа хўжалик фаолиятида дов-дарахтларни йўқ қилиб ташлашга йўл қўйиб бўлмаслигини таъкидлади.

Парламент қонун лойиҳасини биринчи ўқишда маъқуллади ва уни халқ муҳокамасига қўйишга қарор қилди.

Парламентнинг Матбуот ва ахборот қўмитаси раиси Ў. Ҳошимов депутатларга Реклама тўғрисидаги қонун лойиҳасини иккинчи ўқишда тақдим этди. Шу масала юзасидан Иқтисодий ислоҳотлар ва тадбиркорликни ривожлантириш қўмитасининг котиби Т. Файзуллаев, Самарқанд тумани ҳокими Р. Ҳакимова, Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Қорақалпоғистон бўлими тил ва адабиёт институтининг бўлим мудири Ҳ. Ҳамидов, Андижон вилояти Қўрғонтепа тумани ҳокими Р. Сиддиқов сўзга чиқди. Депутатлар Реклама тўғрисидаги қонунни тасдиқладилар.

Саноат, энергетика, транспорт, алоқа ва аҳолига хизматлар кўрсатиш қўмитаси раиси И. Кочмарик сессияда Радиочастота спектори тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақида маъруза қилди. Қонун лойиҳасини муҳокама қилишда Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Электроника институти директори Ў. Расулов, Тошкент вилояти Бўстонлиқ тумани ҳокими А. Абдувосиқов, Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш акциядорлик бирлашмасининг бош директори В. Кучеров, Сирдарё вилояти Ширин шаҳри ҳокими И. Эрбеков иштирок этди. Парламент қонунни тасдиқлади.

Сўнгра Олий Мажлиснинг Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раиси Н. Исмоилов депутатларга Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисидаги қонун лойиҳаси янги таҳририни тақдим этди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов шу масала юзасидан сўзга чиқди. У мамлакатимиз ҳаётида маҳалланинг алоҳида аҳамиятини таъкидлаб, фуқаролик жамиятини қуриш айрим ҳокимият вазифаларини давлат органларидан фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органларига аста-секин топширишни кўзда тутишини айтди.

Давлат бошлиғи ижтимоий ўзини ўзи бошқаришни ривожлантиришнинг учта асосий йўналишини белгилаб берди. Биринчидан, маҳаллий ҳаётга доир масалаларни ҳал қилиш учун бу органларга кенг ваколат бериш, иккинчидан, улар зиммасига юклатиладиган вазифаларни қонун билан мустаҳкамлаб қўйиш ва шу йўл билан уларнинг нуфузини ошириш, учинчи йўналиш, ўзини ўзи бошқариш органларининг молиявий базасини мустаҳкамлаш билан боғлиқ.

СУРАТДА: депутатлардан бир гуруҳи.

Президент қонун лойиҳаси янги таҳрирининг ўзига хос жиҳатларини кўрсатиб, депутатларнинг эътиборини аҳолининг кам таъминланган табақаларини ижтимоий қўллаб-қувватлаш учун бюджетдан ажратиладиган маблағни тақсимлаш ишида оқсоқолларга кафолот, аҳоли коммунал хизмат ҳақини тўла тўлашини ташкил этишда юқори натижаларга эришган ўзини ўзи бошқариш органларининг ходимларини рағбатлантириш бўйича кенг ҳуқуқлар беришга қаратди. Тўловларнинг юз фоиз тушуми таъминланса, унинг бир қисмини маҳалла тасарруфи учун бериш кўзда тутилмоқда. Даромадлари бу хизматларга ҳақ тўлаш имконини бермайдиган оилаларга ёрдам кўрсатиш зарурлигига эътибор қаратилди. Маҳаллаларда ҳуқуқ-тартибот ва қонунийликни мустаҳкамлашга жамоатчиликни жалб этиш, фуқароларнинг сиёсий фаоллигини бутун чоралар билан ошириш зарурлиги алоҳида қайд этилди. Фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари тўғрисидаги қонун лойиҳасини барча даражадаги депутатлар иштирокида батафсил муҳокама қилиш, одамларнинг фикрини, уларнинг қатъий фуқаролик мавқеини аниқлаш мақсадга мувофиқлиги таъкидланди.

Олий Мажлис қонун лойиҳасини биринчи ўқишда маъқуллаш тўғрисида қарор қабул қилди.

Депутатлар Қонунчилик ва суд-ҳуқуқ масалалари қўмитаси раисининг ўринбосари Ф. Муҳитдинованинг нодавлат нотижорат ташкилотлари тўғрисидаги қонун лойиҳаси ҳақидаги маърузасини тингладилар ва уни биринчи ўқишда маъқулладилар.

Парламентнинг Аграр, сув хўжалиги масалалари ва озиқ-овқат қўмитаси раиси Х. Тошевнинг маърузасидан сўнг депутатлар Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги қонунни тасдиқладилар.

Сўнгра Олий Мажлис парламент ўн учинчи сессияси котибияти раҳбари Ш. Аллаэаровнинг сессия иши кунларида тушган мурожаатлар тўғрисидаги ахборотини тинглади.

Олий Мажлис Ўзбекистон Республикасининг бир қанча давлатлараро битимларини ратификация қилди, ўз ваколатларига оид бошқа айрим масалалар юзасидан қарор қабул қилди.

Биринчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг ўн учинчи сессияси шу билан ўз ишини якунлади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

Истеъмол товарларининг айрим турларини олиб келиш ва олиб чиқиб кетишни тартибга солишга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида

Республика истеъмол бозорида мувозанат сақланишини ва барқарор тўлдирилишини таъминлаш, аҳолининг ижтимоий муҳофазасини кучайтириш, шунингдек, товарларнинг айрим турларини қонунга хилоф равишда олиб кетилишининг олдини олиш мақсадида:

1. Юридик шахслар томонидан Ўзбекистон Республикаси божхона ҳудудига белгиланган тартибда олиб келинаётган товарлардан импорт бож тўловлари ундириш 1999 йил 1 январдан бекор қилинсин.

2. "Ўздавстандарт", Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги келтирилаётган истеъмол товарлари сифати устидан қаттиқ назорат ўрнатиб, уларга тегишли сертификатлар ва рухсатномалар ўз вақтида берилишини таъминласин.

3. Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона қўмитаси, Ички ишлар вазирлиги экспорт қилиш тақиқлаб қўйилган товарларни қонунга хилоф равишда олиб чиқиб кетиш ҳолларига чек қўйиш юзасидан қатъий чоралар кўрсин.

Белгилаб қўйилсинки, экспорт қилиш тақиқланган товарларни юридик ва жисмоний шахслар (резидентлар ва норезидентлар) қонунга хилоф равишда олиб чиқиб кетиши ҳоллари аниқланган тақдирда айбдор шахслар амалдаги қонунларга мувофиқ маъмурий ёки жиноий жавобгарликка тортилади.

4. Давлат божхона қўмитаси Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги, Миллий хавфсизлик хизмати билан биргаликда Ўзбекистон Республикаси божхона хизматининг кўчма божхона постлари сонини кўпайтириб, қўшни давлатлар билан чегаралардаги дала йўллари ва айланма йўллар орқали товарларни қонунга хилоф равишда олиб чиқиб кетиш устидан назоратни кучайтирсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги бир ҳафта муддатда:

манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда истеъмол товарларини Ўзбекистон Республикасининг божхона ҳудудидан қонунга хилоф равишда олиб чиқиб кетганлик, шунингдек, импорт қилинадиган товарларни сотишнинг белгилаб қўйилган тартибини бузганлик учун юридик ва жисмоний шахсларнинг жавобгарлигини кучайтириш юзасидан Ўзбекистон Республикасининг Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодексига ва Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексига ўзгартишлар киритиш тўғрисида белгиланган тартибда таклиф киритсин;

амалдаги қонунчиликни ушбу Фармонга мувофиқлаштирсин.

6. Экспорт қилиш тақиқланган товарларни қонунга хилоф равишда олиб кетиш ҳолларининг олдини олишда ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига кўмаклашиш мақсадида Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари фуқароларнинг ўзини ўзи бошқариш органлари ва оммавий ахборот воситаларини жалб этиб, аҳоли орасида кенг тушунтириш ишларини олиб борсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Товарлар (ишлар, хизматлар) экспортини рағбатлантиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида" 1997 йил 10 октябрдаги ПФ 1871 сонли Фармонига 5-сонли илова матнидан "сионизм" сўзи чиқариб ташлансин.

8. Ушбу Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазири Ў. Султонов зиммасига юклансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 1998 йил 25 декабрь.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

Давлат-тижорат Халқ банкини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида

Халқ банки омонатчиларининг манфаатларини ҳимоя қилишни кучайтириш, унинг активлари банк фаолиятининг халқаро андозаларига мувофиқлигини таъминлаш мақсадида:

1. Ўзбекистон Республикаси Марказий банки, Молия вазирлиги ва Халқ банкининг Халқ банки низом жамғармасини уч миллиард сўм миқдорида белгилаш, унинг манбааларини қуйидаги улушда шакллантириш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин:

Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги (51 фоиз) — 1,53 миллиард сўм;

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки (49 фоиз) — 1,47 миллиард сўм.

2. Ўзбекистон Республикаси Марказий банкига Халқ банки ресурсларини фуқароларнинг омонатлари тўла сақланишини кафолатлайдиган, талаб катта бўлган, ишончли ва кўп даромад келтирадиган сарфларга жойланишини таъминлаш тавсия этилсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг Халқ банкини 2002 йил 1 январига қадар барча турдаги солиқлардан озод қилиш, бўш маблағларини банк инфратузилмасини ривожлантиришга йўналтириш тўғрисидаги таклифи қабул қилинсин.

4. Адлия вазирлиги Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва Марказий банки билан биргаликда ушбу Фармон қабул қилиниши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси қонунчилигига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисидаги таклифларни бир ой муддатда Вазирлар Маҳкамасига тақдим этсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси бир ҳафта муддатда ушбу Фармонни бажариш юзасидан қарор қабул қилсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри, 1998 йил 25 декабрь.

СЎЗ — СЕССИЯ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

ТАРАҚҚИЁТ ОМИЛИ

Муҳаммадмўйдин РАҲМОНОВ, 52-Куйганёр сайлов округидан депутат:

— Сессия ишчанлик руҳида ўтди. Кун тартибига киритилган барча масалалар Олий Мажлис қўмиталарида атрофлича ишлаб чиқилгани, депутатлар сессияга пухта тайёргарлик билан келганликлари бунинг омили бўлди. Умуман жамиятимиз тараққиётига хизмат қиладиган, ҳаётий зарурат бўлган қонун ҳужжатлари қабул қилинди.

"Ўрмон тўғрисида"ги қонун лойиҳаси биринчи ўқишда маъқулланди. Бу ҳақда республикамиз Президенти ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Юртбошимиз таъкидлаганларидек, боғларимиз, ўрмонларимиз қанча кўпайса, табиатимиз экологик жиҳатдан шунча тоза, мусаффо бўлади. Бу албатта одамлар саломатлигига ижобий таъсир қилади, сунъий дори-дармонларга эҳтиёж қолмайди. Табиатни, ўсимлик дунёсини севган, ундан маънавий завқ олиб ҳайратга тушган одамгина соғлом фикрли, баркамол инсон бўла олади.

Чиндан ҳам она табиатни севмаган, ардоқламаган одам ўзининг қадрига ҳам етмайди. Шу нуқтаи назардан қараганда, ушбу қонун лойиҳасининг умумхалқ муҳокамасига қўйилиши муҳим аҳамият касб этади. Сессияда муҳокама қилиниб, биринчи ўқишда маъқулланган бошқа ҳужжатлар ҳақида ҳам худди шундай дейиш мумкин.

АДОЛАТ НУРИ

Холида АЛИМОВА, 67-Жиззах сайлов округидан депутат:

— Биз бугун шундай замонда яшаяпмизки, бу кунларни аждодларимиз асрлар мобайнида орзу қилиб келди. Бу бир буюк ҳавас эди. Не бахтки, шундай ойдин ва эркин кунлар бизнинг бугунги авлодлар қўлида. Биз бугун янги давр, янги тарих, янги цивилизация замонида яшаяпмиз. Таъбир жоиз бўлса айтиш мумкинки, бугун халқимиз қайта туғилди. Барчамиз қонун билан яшаш, у билан иш кўришга одатланаяпмиз. Чунки ушбу ҳужжатларда ҳақ-ҳуқуқларимиз ҳимояланди. Қабул қилинган қонунлар озод юртимизнинг дунёда ўз ўрни борлигини таъминлади. Ҳур ва мустақил давлат бўлиб, жаҳонда барча ҳалқлар қатори теппа-тенг яшаш бахтини берди. Ўзингиз ўйланг, истибдод замонида қонунларга муносабат қандай эди? Унга итоат қилиш ҳақида гап бормиди ўзи? Йўқ, албатта. Парламентимиз қабул қилаётган ҳуқуқий ҳужжатларда эса қонун халқнинг таянчи деган мантиқ бор. Бугун ўз ишини якунлаган Олий Мажлис сессиясида қабул қилинган Ўзбекистон Республикасининг 1999 йилдаги Давлат бюджети, "Уй-жой кодекси", "Адвокатлик фаолиятининг кафолатлари ва адвокатларнинг ижтимоий ҳимояси тўғрисида"ги каби кўплаб ҳужжатлар ҳам бу йўлда қўйилган яна бир муҳим қадам бўлди. Уларда эртанги кунга бўлган ишонч, ҳақ-ҳуқуқларимиз муҳофазасини кўриш мумкин.

ҲАЁТИЙ ЗАРУРАТ

Маҳамаджон ХУДОЁРОВ, 165-Янгийўл сайлов округидан депутат:

— Мустақил юртимизда кунаро жаҳоншумул ўзгаришлар содир бўлмоқда. Айни пайтда нафақат ижтимоий, сиёсий ҳаётимизда, балки давлатчилик, қонунчилигимизда ҳам турмуш тарзимизга мос равишда туб ўзгаришлар рўй бермоқда. Қувонарлиси, янги жамиятимиз фуқароларининг эркинлиги, ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қиладиган, кафолатлайдиган қонуний ҳужжатлар қабул қилинмоқда. Ўз ишини мувоффақиятли якунлаган Олий Мажлиснинг ўн учинчи сессияси ҳам жамиятимиз тараққиётига ўзининг муносиб ҳиссасини қўшиши шубҳасиз.

Сессияда қабул қилинган қонунлар бир неча ўн йиллар давомида халқимизга хизмат қилади. Уларнинг ҳаммаси кундалик турмушимизнинг энг долзарб муаммоларини қонуний ҳал қилишга қаратилган. "Уй-жой кодекси", "Реклама тўғрисида"ги, "Инвестиция фаолияти тўғрисида"ги ва бошқа қонун ҳужжатларининг қайси бирини олмайлик, уларнинг ҳаммаси зарурат эканлигини англаш унча қийин эмас.

Бундан ташқари, қонунчилигимизнинг ўзига хос жиҳатлари ҳақида ҳам алоҳида тўхталиш жоиз. Бу ўринда мен кўплаб қонуний актлар нафақат Ўрта Осиё, балки ҳамдўстлик мамлакатлари ўртасида бизнинг мустақил юртимизда биринчи бўлиб қабул қилинганлигини назарда тутаяпман. "Радиочастота спектори тўғрисида"ги қонун шулар жумласидандир. Бу қонун ўзига хослиги, ҳаво тўлқинларини эфирга узатишни ҳуқуқий тартибга солиш билан аҳамиятлидир. Хуллас, сессия ишчанлик руҳида ўтди. Халқ вакиллари бу гал ҳам бурчларига масъулият билан ёндашиб, ўз сайловчилари ишончини яна бир карра оқладилар.

Ўз мухбирларимиз тайёрлашди.

Шу сонга хабар

БЕЛЬГИЯ ШЕРИКЛИК ВА ҲАМКОРЛИК ТЎҒРИСИДАГИ БИТИМНИ РАТИФИКАЦИЯ ҚИЛДИ

Европа Иттифоқи Кенгаши Бош котибиятидан олинган хабарга кўра, 1998 йилнинг 23 декабрида Бельгия парламенти Ўзбекистон Республикаси ва Европа Иттифоқи ўртасидаги Шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги битимни ратификация қилиш жараёнини туగаллади.

Битим Ўзбекистон Республикаси Президенти И. А. Каримов томонидан 1996 йилнинг июнь ойида Флоренцияда имзоланган эди.

Бельгия Европа Иттифоқи Кенгашини Шериклик ва ҳамкорлик тўғрисидаги битимни расман ратификация қилгани тўғрисида хабар қилган ўн тўртинчи давлат бўлди.

«Жаҳон» АА

Ислоҳотлар йўлида

ҚОРАКЎЛЧИЛИКДА ХУСУСИЙЛАШТИРИШ ҚАНДАЙ КЕЧМОҚДА?

Ҳурматли Президентимиз Навоий вилоят кенгаши навбатдан ташқари сессиясида сўзлаган нутқида қоракўлчиликда иқтисодий ислоҳотларни таҳлили тўғрисидаги танқидий фикрларини бежиз қуйидаги таъкид билан бошламади: «Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йилдаги «Навоий вилоятининг Томди ва Учқудуқ туманлари қоракўлчилик фермаларини хусусийлаштиришни чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қарори ушбу туманларда сифатли, харидоргир, қоракўл тери, жун, гўшт маҳсулотларини янада кўпайтириш, чўпон-чўлиқларнинг мулкка бўлган эгалик ҳиссини уйғотиш мақсадида чиқарилгани ҳаммага аён».

Аввало, ушбу қарор Қизилқумда қоракўлчилик тақдирини муқаррар суратда ҳал этди. Ҳалокатнинг олди олинди. Қоракўл қўйлари туёқ сонигина эмас, энг муҳими неча-неча асрлар давомида шаклланган анъаналар сақлаб қолинди. Чунки бу чорвадор туманларига давлат томонидан ажратилган 50 миллион сўмлик кредит ва уни тўлашдаги 1999 йилгача бўлган имтиёз чўпонни қоракўлчиликка бўлган қизиқишини, ишончини яна тиклади. 1996 йилдан бошлаб, ушбу туманларга ҳар бир қўй ҳисобига 45 сўмдан давлат дотацияси ва уни 1999 йилгача тўлаш мумкинлиги ҳақиқатдан ҳам катта далда бўлди. Вазирлар Маҳкамасининг шу йилги «Ўзбекқоракўл» компаниясини ташкил этиш ва қоракўлчиликда иқтисодий ислоҳотларни чуқурлаштириш тадбирлари тўғрисида»ги қарори бевосита мамлакатимиз қоракўлчилигида, шу жумладан «Навоийқоракўл» тизимидаги қоракўлчилик хўжаликларида иқтисодий ислоҳотларни тезлаштириш лозимлигини белгилаб берди. Қарорга мувофиқ 1999 йилдан бошлаб, Навоий вилояти, яъни «Навоийқоракўл» тизимидаги хўжаликлар 3 йил давомида давлат томонидан 150 миллион сўм имтиёзли кредит оладилар. Энди бу кредитдан Учқудуқ ва Томди туманигина эмас, Конимех ва Нурота туманлари қоракўлчилик хўжаликлари ҳам баҳраманд бўлишади.

Икки йилда мамлакат ҳукуматининг иккита залворли қарори. Хўш, бундан «Навоийқоракўл» тизимидаги хўжаликлар қандай фойдаланаяптилар? Шунча имконият ва вақт нималарни келтирди? Афсуски, кутилган натижалар тўғрисида гапиришга ҳали эрта. Боқимандалик, ўзибўларчилик, бепарволик «Навоийқоракўл» компанияси раҳбарлари қони-қонига сингиб кетганга ўхшайди. Акс ҳолда 1996 йилги қарордан сўнг Қизилқумдаги давлат хўжаликларини ҳиссадорлик жамиятлари ва жамоа хўжаликларига айлантириш билан иш битди, деб қўл қовуштириб ўтирмаган бўларди. Хўп, хўжалик жамоа ва ҳиссадорлик жамиятларига айлантирилди. Шу билан аҳвол ўзгардими? Афсуски йўқ. Тўғри, ҳукумат қароридан сўнг Томди ва Учқудуқ туманларида қоракўлчиликдаги ялпи йўқотишларнинг олди олинди. Лекин ушбу минтақадаги қоракўлчилик ҳиссадорлик жамиятларининг бирортаси ўз акцияларини чиқармади. Амалда, қоғозда қайд қилинган ҳиссадорлик жамиятлари эскича услубда ишлайверди. Маҳсулот ишлаб чиқариш, шунга муносиб бозор излаб топиш, раҳбарларнинг хаёлига келмади. Оқибатда мендан кетгунча, эгасига етгунча қабилида ишлаб чиқарилган сифати паст маҳсулотлар омборларни тўлдириб юборди. 1998 йилда «Навоийқоракўл» тизими хўжаликлари бўйича олинган 202 минг 570 тонна қоракўл терининг 60 фоизи, 749 тонна жуннинг 65 фоизи харидорини кутиб ётибди.

«Бухороқоракўл» заводига бор йўғи минг дона тери сотилганлигини ҳурматли Президентимиз тўғри танқид қилиб ўтдилар. Сифатсиз қоракўл сотиб олиб, ундан сифатсиз маҳсулот ишлаб чиқариш заводга кони-зиён ахир!

Ҳукумат қарорлари бутунлай самарасиз бўлди, дейиш ҳам инсофдан эмас. Юқорида таъкидлаганимиздек, қоракўлчилик хўжаликларида меҳнат қилаётган чўпон-чўлиқлар, уларнинг оилалари ижтимоий жиҳатдан зарур ҳимояни олди. Қўйлар бош сони «Навоий қоракўл» тизимида икки йилда 130 минг бошга кўпайди. Уларнинг ҳаммаси яхши. Бироқ, ҳукуматнинг кейинги йилдаги қарори қоракўлчиликдаги иқтисодий ислоҳотларни тезлаштириб чуқурлаштириш вазифасини қўяди. Фақат унга тўғри ёндашув зарур. Аммо дастурсиз пировард натижаларга эришиш қийин. Афсуски, «Навоийқоракўл» компанияси раҳбарларидан бу соҳадаги аниқ дастурлар тўғрисидаги сўровимиз жавобсиз қолди.

— Туманимиздаги «Конимех» жамоа хўжалигини ширкат хўжалигига айлантирдик, — дейди Конимех тумани ҳокими Смайил Оспанов. — Хўжаликнинг 33 миллион 286 минг сўмлик мол-мулки қиймати ҳисобга олинди. Ана шу мол-мулкка 283 ширкат аъзоси бирлаштирилиб, уларнинг пай миқдори белгиланди. Шуни айтиш керакки, ширкат хўжалиги чўпонлардан ва бошқа тегишли ташкилотлардан мутлақо қарзи йўқ. Ширкат аъзолари келгуси йили пировард натижаларга кўра, қанча дивиденд олишлари мумкинлигини ҳозирданоқ хом-чўт қилиб ишга киришдилар. 1999 йилда яна 7 та жамоа хўжалигимизни ширкат хўжалигига айлантирамиз. Кези келганда шуни таъкидламоқчиманки, туманимиздаги сувли ерлардаги Ҳамид Олимжон номли, «Чордара» ва «Шўркўл» хўжаликлари негизида деҳқон-фермерлар уюшмалари ташкил этмоқчимиз. Бунга уларнинг ўзлари хоҳиш билдиришди. Хонаки ҳисоб-китобларни ҳам қилиб қўйишди. Туман ҳокимлиги буни қўллаб-қувватлашга тайёр.

Жорий йил давомида «Навоийқоракўл» тизимидаги 5 та хўжалик ширкат хўжалигига айлантирилди. Булар Нурота туманидаги Файзулла Хўжаев номли, Хатирчи туманидаги «Олтинсой», Конимех туманидаги «Конимех», Томди туманидаги Жабай Балиманов номли ва Учқудуқ туманидаги «Жузқудуқ» ширкат хўжаликларидир.

Қоракўлчиликда ширкат хўжалиги усулида ишлаш қандай самара берди? Келинг, шу ҳақда фикр юритайлик. Нурота туманидаги Файзулла Хўжаев номли кооператив (ширкат), хўжалигида ибратли жиҳатлар бор. Хўжаликнинг 1995 йил 1 январь ҳолатидаги низом жамғармаси 9 миллион 160 минг сўмни ташкил қилади. Унинг 40 фоизи 3 миллион 665 минг сўм бўлинмас жамғармага, 60 фоизи 5 миллион 496 минг сўм, мулкий пай жамғармасига айлантирилди. Пай жамғармасининг 10 фоизи ёки, 550 минг сўм хўжаликда ишлаб нафақага чиққан пенсионерларга пай тариқасида ажратилиши назарда тутилди. Меъёрий ҳужжатлар ҳамда тавсиялар асосида иш кўрилиб аъзонинг фаолият кўрсатган 3 йиллиги яъни, 1995-96 йиллардаги йиллик маошлари ҳисоблаб чиқилиб, белгиланган коэффициентларга кўтарилиб, шу хўжаликда ишлаган меҳнат стажига кўпайтирилиб, натижада пай улуши аниқланди. Бунга хўжалик балансидаги ер майдонидаги улуши ҳам қўшилди.

Хўжаликнинг туб иқтисоди йўли бугунги ислоҳотлар талабларига мос тушди. 12088 дона қўйдан 8320 бош қўзи олинди. Бир йилда қўйлар умумий туёқ сони 1700 бошга кўпайтирилди. Ёки 1997 йилда 304 гектар майдонга сувли ва 200 гектар майдонга лалми дон уруғи экилди. Ўша йили 581 тонна дон олинган бўлса, жорий йилгача ўша майдонлардан 673 тонна дон йиғиштирилди. Яна бир эътиборли томони кооператив (ширкат) хўжалиги меҳнаткашларининг харажатлари доирасидаги тежамкорлигига аҳамият берилди. Аниқроғи иқтисод қилинган маблағнинг соф 70 фоизи тежамкор ишлаб чиқарувчи учун мукофот тарзида берилди.

Келгуси йилда ялпи ғалла экиладиган майдонларни минг гектарга, қўйлар бош сонини 28 минг бошга, шу жумладан она-қўйлар сонини 18 минг бошга етказиш аниқ дастурлари ишлаяпти.

Хўш, 2000 йилга келиб, ширкат хўжалиги мулкий пай ҳисобидан нималарга эришади? Бу ҳақда фикр юритишга қанчалик эрта бўлмасин, бир нарса ҳақиқат. Ҳар ким қилган меҳнати самарасига қараб насиба олади.

Биз мулоҳаза юритган ширкат хўжалигида аҳвол шундай. Назаримизда, қоракўлчиликда ширкат (кооператив) усулида ишлаш тўғри йўлга ўхшайди. Бу албатта ҳамма хўжаликлар бу усулни танлаши керак деган гап эмас. Амалиётчи раҳбарлар, мутахассислар ислоҳот талабларидан келиб чиққан ҳолда қайси йўлни танлайдилар, ихтиёрлари. Бироқ бир нарсани — ислоҳот сусткашликни ёқтирмаслигини унутмасликлари даркор.

П. ЖУМАЕВ.
«Халқ сўзи» мухбири.

Алоқа

Ўзбекистон олий ўқув юртлари раҳбарларидан иборат гуруҳнинг ГФРда бўлиши ниҳоясига етди. Республикамиз олий ўқув юртлари ректорлари кенгаши вакилларининг ташрифи Германия олий ўқув юртлари ректорлари ва президентлари конференцияси таклифига биноан амалга ошди ва Ўзбекистон билан Германия ўртасидаги гуманитар ҳамкорликни янада мустаҳкамлашда муҳим қадам бўлди.

КЕНГАШЛИ ТЎЙ ТАРҚАМАС

Учрашув маориф соҳасидаги муаммолар аллақачон давлат чегараси доирасидан чиқиб, бугунги кунда фақатгина халқаро ҳамкорлик асосида муваффақиятли ҳал бўлиши мумкинлигини яна бир карра тасдиқлади. Кадрлар тайёрлаш Миллий дастурида ўз ифодасини топган мамлакатимизнинг ушбу соҳадаги стратегияси ҳам авваламбор халқаро стандартларга жавоб берадиган, жаҳон тажрибасини ўзида мужассамлаштирган мутахассислар тайёрлашга қаратилган.

Ўзбекистон делегациясининг Боннга ташрифи доирасида семинар-мажлис бўлиб ўтди. Унда ҳар иккала мамлакат олий ўқув юртлари, маориф вазирликлари ва илмий муассасалари вакиллари иштирок этдилар.

ГФР олий ўқув юртлари ректорлари ва президентлари конференцияси президенти, профессор К. Ландфрид семинар-мажлис иштирокчиларига Ўзбекистонда олиб борилаётган маориф соҳасидаги ислоҳотлар алоҳида диққатга сазовор эканлигини таъкидлади. Ўтиш даври қийинчиликларига қарамасдан бу ерда том маънода мамлакат келажагини белгиловчи фан, маориф ва маданият соҳаларини ривожлантириш бўйича катта ишлар олиб борилаётганига урғу берди.

Бунга яна қўшимча равишда бугунги кунда мамлакатимиз маориф соҳасидаги шериклик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашда Гёте институти ваколатхонаси, Германия академик алмашувлар хизмати (ДААД), Аденауэр ва Гумбольд жамғармалари, Германия олий ўқув юртлари ректорлари ва президентлари конференцияси, «Интернационес» ахборот хизмати улкан ҳисса қўшиб келаётганини айтиб ўтиш мумкин. Уларнинг бевосита иштироки туфайли Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Фарғона, Нукус ҳамда Жаҳон тиллари ва Жаҳон иқтисоди ва дипломатия университетлари Берлин, Геттинген, Бамберг, Гамбург, Лейпциг, Веймар, Бохум университетлари билан бевосита алоқа ўрнатилди. Ҳозир 50 га яқин ўзбекистонлик талаба ГФРнинг етакчи олий ўқув юртларида таҳсил олмоқда.

Семинар-мажлис иштирокчилари олий ва ўрта таълим вазирининг биринчи ўринбосари Р. Холмуродов ва академик Т. Миркомиловлар маърузаларидан Ўзбекистоннинг мустақил ривожланишининг етти йили давомида эришган ютуқлари тўғрисида хабардор бўлдилар, таълим соҳасида давлат сиёсатининг асосий тамойиллари, Ўзбекистон олий ўқув юртларининг ректорлар кенгаши, республика «Умид» ва «Устоз» жамғармалари тузилиши ва фаолияти билан танишдилар.

Умумий мунозаралар давомида сўз олган федерал таълим вазирлиги вакили, доктор Т. Гутеворт Германиянинг олий ўқув юртларида 160 мингга яқин чет эллик талаба таҳсил олаётгани тўғрисида маълумот бериб, улар орасида ўзбекистонлик талабаларни ҳозиргидан ҳам кўпроқ кўришни истардик, деб таъкидлайди. ГФРда олий таълим олиш бепуллиги назарга олинса, маҳаллий олий ўқув юртларида ўзбек талабалари сонини янада ошириш имкониятлари мавжуд.

Бу мавзу «ДААД» академик алмашувлар хизмати вакили Г. Бергхорн томонидан давом эттирилди. У ушбу нуфузли ташкилотнинг кўмаги ва молиявий ёрдами иштирокида ўзбекистонлик талаба, аспирант ва ёш олимларнинг таълим олиш ва илмий сафарларини йиллик, ярим йиллик ва ёзги Германия олий ўқув юртлари курсларида тажриба орттиришни ташкил этиш орқали кўмак бериш имкониятлари тўғрисида сўзлади.

Ўзбекистон делегацияси аъзолари Гумбольд номидаги Берлин университетига ташриф буюриб, у ерда Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Умид» жамғармаси стипендиантлари билан учрашдилар, Берлин, Гамбург ва Кил шаҳарларидаги қатор ўқув юртларини бориб кўрдилар.

Шуҳрат ЁҚУБОВ,
«Жаҳон» АА мухбири,
Бонн.

Касаба ташкилотларида

Касаба ташкилотларининг меҳнаткашлар кенг қатлами талаб ва эҳтиёжларига ҳозиржавоблиги фуқароларнинг қабул қилиниши, уларнинг ариза ва шикоятларида кўтарилган муаммоларнинг ҳал этилиши жараёнида, айниқса, яққол намоён бўлади. Марказий Кенгаш раёсатида Тошкент шаҳар касаба кенгашининг фуқароларнинг хатлари, ариза ва шикоятлар билан ишлашнинг аҳволини муҳокама қилиш жараёнида бу очиқ-ойдин кўзга ташланди. Кичик, ўрта ва хусусий тадбиркорлик ходимлари касаба уюшмасининг Тошкент шаҳар кенгаши бу борада муайян иш олиб бораётганлиги таъкидланди. Асосий эътибор меҳнаткашларнинг мурожаатномалари ўз вақтида, амалий жиҳатдан кўриб чиқилишга, уларнинг ижтимоий-иқтисодий ва ҳуқуқий манфаатларини ҳимоялашга қаратиляпти.

АМАЛИЙ ТАДБИРЛАР БЕЛГИЛАНДИ

Шаҳар кенгашида фуқаролардан олинаётган ариза ва шикоятлар кейинги, бу йилда 1,5 марта кўпайган. Уларнинг асосий қисмини Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодекси талабларининг бузилиши, иш ҳақи нотўғри тўланаётганлиги, "Меҳнат муҳофазаси тўғрисида"ги Қонун талабларига риоя этилмаётганлик, ишдан ноқонуний бўшатиш фактларига оид мурожаатномалар ташкил этмоқда. Уларнинг аксарияти белгиланган муддатларда кўриб чиқилаётир, қўйилган муаммолар асосан ижобий ҳал этилишига эришилмоқда.

Шу билан бирга муҳокама чоғида бу муҳим ишда айрим камчилик ва нуқсонларга йўл қўйилаётганлиги кўрсатиб ўтилди. Гоҳида юзакичилик, масалани охиригача ҳал этишнинг муҳимлигига етарли эътибор бермаслик ҳоллари учрайди.

Бунинг натижасида айрим ариза ва шикоятларни кўриб чиқишда сансоларлик юз бермоқда, аризачиларнинг ўринли эътирозлари тугилмоқда. Чунончи, "Алмашриқ" ходими Х. Норовнинг аризасида кўтарилган масалаларни ҳал этишда шундай ҳолат содир бўлди. У фирмада касаба ташкилоти тузилмаганлиги хусусида ҳам ёзган эди. Фирма маъмурияти бу муаммо қисқа муддатда бартараф этилажагига ишонтирди. Лекин орадан тўққиз ой ўтганлигига қарамасдан ваъда ваъдалигича қолмоқда.

Кўриниб турибдики, меҳнаткашларни қабул қилиш, уларнинг ариза ва шикоятлари билан ишлашда бартараф этилиши лозим бўлган масалалар оз эмас. Раёсат уларнинг ечимини тезлаштиришга қаратилган қарор қабул қилди.

Ж. САЪДУЛЛАЕВ

«ОЛТИН ЮЛДУЗ»ЛИ КОРХОНА

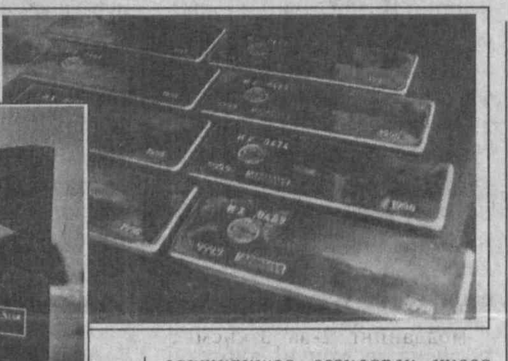

Париж шаҳридан хушхабар келди: «Олмалиқ кон-металлургия комбинати» очиқ турдаги акционерлик жамияти маҳсулотлари сифат учун бериладиган халқаро «Олтин юлдуз» мукофотига лойиқ, деб топилди. Таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон нуфузли «БИД» халқаро ташкилоти томонидан тақдирланган саккизинчи мамлакатдир. Франция пойтахтида бўлиб ўтган маросимда ушбу мукофот комбинат вакилларига тантанали суратда топширилди.

Олмалиқ кончилари мамлакатимиз иқтисодиётини ривожлантиришга сезиларли ҳисса қўшмоқдалар. Жорий йилда бир неча турдаги янги маҳсулотларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Эмаль симлари, СБА флотореагенти, самарали портлатиш воситалари ана шулар жумласидан. Бозор талабларидан келиб чиқилиб, иккиламчи цехлар кенг истеъмол буюмлари тайёрлашга мослаштирилмоқда. Чунончи, ҳозирги кунда корхона тамғаси босилган «Фунай» русумли телевизорларга талабгор кўп.

Илгари кончилик соҳасида муҳим компонент ҳисобланадиган СБА флотореагенти асосан хориждан олиб келинар, бу эса катта маблағни талаб қилар эди. Уни маҳаллий шароитда ишлаб чиқариш учун атиги ярим йил кифоя қилди. Натижада бу зарур бирикма корхонага уч баравар арзонга тушмоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Кон ҳавзасида портлатиш техникаларини ишга тайёрлаш. 2. Корхонанинг мис қуйиш цехида. 3. «Голд стар» халқаро «Олтин юлдуз» мукофоти. 4. Олмалиқ олтинлари.

Р. НУРИДДИНОВ (ЎзА)
олган суратлар.

Жиззах туманини пайхонсиз ҳудуд дейишади. Бунинг боиси бор, албатта. Бултур айнан мана шу долзарб масалага эътибор туфайли давлатга ғалла сотиш режаси вақтида уддаланди. Мўлжалдагидан уч минг тонна кўп дон етиштирилди. Аҳолига беш минг тонна ғалла берилди.

ПАЙҲОНСИЗ ҲУДУД УЧУН

Шу сабаб, бу йил экин майдонларини бўлишиб олган оила жамоалари ғаллага ҳар қачонгидан ҳам зиёда аҳамият бериб парвариш қилаяптилар. Ўн бир минг гектар сувли майдонда тўлиқ кўчат майсалари олингани, икки мартадан суғорилгани, аммофос солингани фикримизга ифода. Боз устига иккинчи сув нури шарбати билан оқизилди. Яна ўттиз минг тонна маҳаллий уруғ жамғариб қўйилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Экинларни пайхон қилишга қарши курашни фаоллаштириш тўғрисида»ги қароридан сўнг ўн тўртта асосий кузатув постлари қошида яна биттадан доимий ҳаракатдаги кўмаклашувчи постлар ташкил этилди. Қоровуллар сони эллик нафарга етказилиб, барчаси от билан таъминланди. Туман ҳокими Парда Шукуровнинг маълумотига қараганда, пайхонгарчилик оқибатини келтириб чиқарадиган ҳар бир ҳолат ҳафтада уч бора ўтказилаётган штаб йиғилишида муҳокама қилиб борилмоқда. Бундан ташқари, ғалла нобудгарчилигига фақат милиция ходимлари жавобгар эмаслиги, ҳар бир оилавий пудрат ўз майдонини ўзи асраши, бунинг учун ғаллазорлар атрофини четан девор билан ўраш, навбатчилик ташкил этиш зарурлиги тўғрисида ҳар бир маҳалла, кўча ва хонадонда тушунтириш олиб борганликларини гапирди.

Бундай амалий тадбирлар ўз самарасини бераётганини биргина Нормат Абдуалимов номли жамоа хўжалигида яққол кўрдик. Бу ерда нафақат 1200 гектар ғаллазорларни, балки сабзавот экилган майдонларни, тутзорларни, теракзорларни ҳам пайхондан сақлаш бўйича содда ва ихчам дастур ишлаб чиқишибди. Бу ишга кенг жамоатчилик қатнашаётгани бизни айниқса, тўлқинлантирди. Пенсионер ўқитувчи Йўлчи ака Тўйчиев ўз томорқасига ўтқазган тўрт минг туп терак атрофини чиройли қилиб ўраб ўқувчисидек тарбия қилаяпти. Шу ҳудуддаги учта ўрта мактаб жамоаси ўзларига ажратилган саксон гектар ғаллазор атрофини ўраб, қўриқлаш билан бирга сувига, ўғитига ҳам қараяптилар. Чунки ўтган йили манфаатдор бўлишган-да. Ўроқда, машоқда қатнашган ҳар бир муаллим ёки ўқувчи хирмондан юз килограммдан буғдой олди. Мактаблар ғалла даромади эвазига таъмирлаб берилди. Бунга жавобан ўқувчи ёшлар чорва моллари пайхон қилиши хавфи бўлган икки юз гектарга яқин ғаллазорни шох-шаббалар билан ўраб бердилар.

— 1200 гектар ғаллазоримиз бўлиб, шундан саккиз юз гектари сувли майдон, — дейди хўжалик раҳбари Эгамқул Думаев. — Пайхонга йўл қўймаслик учун биз ҳар йили ҳам ғалла етиштириш билан банд бўлган одамларнинг моддий манфаатдорлигини оширамиз. Чунки ҳамма бирдек курашмаса уддалаб бўлмайди. Бу йил ғалладан 32 центнердан ҳосил олдик. Бу туман кўрсаткичидан тўрт центнерга кўп демакдир. Пудратчилар Йўлдош Абдураҳмонов, Асқар Охуновлар кўрсаткични қирқ олти центнерга етказишди. Бу аввало пудратнинг кучи, қолаверса ғамхўрлик ифодаси. Биргина ғалланинг ўзидан ўн олти миллион сўм даромад келтирди. Шу ҳисобдан бугунгача далада ишлаётганларга беш миллион сўмлик озиқ-овқат бердик, ҳар ишчига уч юз килограммдан ғалла тарқатдик. Икки миллионни иш ҳақига тақсимладик. Шу тариқа манфаатдор бўлган оилавий пудрат аъзолари келгуси йилни ўйлаб ғалласини ўзи асрайди.

— Ҳақиқатдан моддий манфаат кўрган инсон пайхонга, нобудгарчиликка, исрофгарчиликка йўл қўймас экан, — дейди. «Ҳамзаобод» қишлоқ фуқаролар йиғини раиси Ўразали Эсиргапов. — Ҳудудимизда учта пост бор эди, Вазирлар Маҳкамасининг қароридан сўнг яна биттага кўпайтирдик. Асосан бизда саккиз юз гектар сувли ғалла пайхондан тўлиқ муҳофаза қилинган. Майдонларнинг тўрт тарафидан лотокариқлар ўтади. Ғаллазорларга кириш жойи ва очиқ майдонлар атрофи эса ўралган. Асосий эътиборни тўрт юз гектарлик лалми майдонга қаратганмиз. Бу ерлар дашт зонасида бўлиб, Зомин ва Зарбдор туманлари билан туташган. Шу ерга пост ўрнатиб, звено қўриқчилари ёнига яна икки нафар отлиқ қоровул ажратдик. Ғалладаги барча сувчи, тракторчи, қоровулларга иссиқ кийим, этик берилган. Тўртта ишчи гуруҳи рейдлар уюштирганда махсус транспорт ажратилаяпти. Яқинда ҳудудимизга қарашли «Олтинсой» ижара ширкат бирлашмаси ғаллазорлари яқинида мол боқиб юрган Х. Мирзааҳмедов, И. Азаматовларни қаттиқ огоҳлантирдик.

Ҳудуддаги учта хўжаликнинг йигирма минг гектардан ортиқ ғаллазорларида пайхонгарчиликнинг олдини олиш бўйича бир ўзим айланиб назорат қилардим. Мана йигирма кундан ошяпти, тумандан яна икки нафар милиция ходимини ёрдамга беришди, — дейди участка нозири, милиция капитани Олим Сувонов. — Президентимизнинг 1994 йилдаги Фармонидан кейин иккита пайхон ҳолати бўйича ишни судга оширгандик. Ўнга яқин фуқароларга жарима солиниб ёки бошқа маъмурий чоралар кўрилганди. Яқинда чиққан қарордан буён бундай салбий ҳолатлар қайд этилмади. Қоровуллару назоратчилар бўлиб, жами ўттиз кишилик зарбдор гуруҳимиз «Пайҳонсиз ҳудуд учун» дастури бўйича иш олиб бориб, ҳудудда кўкартириб олинган ғалла майдонларини тўлиқ асраб қолиш учун қайғуряпти. Лекин барибир, бизга аҳолининг ёрдами керак.

Участка нозирининг гапи тўғри. Ғалладан келаётган даромад аҳоли фаровонлиги учун сарфланяпти. Шу йилнинг ўзида эллик хонадонга қўшимча равишда табиий газ, етмиштасига ичимлик суви олиб кирилди. Икки чақирим ички йўл таъмирланиб, яна шунча масофадаги электр тармоғи тузатилди. Шундай экан, ғалла саховатидан баҳраманд бўлган элулус албатта экин майдонларини асрашига, бу ишга фарзандларини ҳам сафарбар қилишига ишонамиз.

Ҳ. НАБИРАЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

«Халқ сўзи»га жавоб берадилар

«ТЕКШИРУВ ҚИММАТГА ТУШДИ»

Газетанинг шу йил 10 декабрь сонида юқоридаги сарлавҳали танқидий мақола чоп этилганди. Унда Жиззах вилояти Пахтакор туманида назоратчилар тадбиркор фаолиятига асоссиз аралашуви туфайли унга катта миқдорда моддий зарар келтирилганлиги, оқибатда Жиззах вилоят хўжалик суди «Семья» фермер хўжалиги фойдасига жавобгар — шу туман солиқ инспекциясидан 500 минг 800 сўм ундириб бериш ҳақида қарор чиқарганлиги ҳақида гап борган эди. Таҳририят ушбу мақола юзасидан республика Давлат солиқ қўмитаси раиси В. С. БЕГАНОВдан қуйидаги мазмунда жавоб хати олди.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Хўжалик юритувчи субъектларни текширишни ташкил қилишни тартибга солиш тўғрисида»ги Фармони ижросини таъминлаш юзасидан «Халқ сўзи» газетасида эълон қилинаётган материалларни диққат билан кузатиб бораяпмиз. Шу мавзуда газетанинг 1998 йил 10 декабрь сонида эълон қилинган «Текширув қимматга тушди» сарлавҳали мақолада кўтарилган масала беихтиёр эътиборимизни ўзига тортди. Унда Жиззах вилояти Пахтакор тумани давлат солиқ инспекцияси ўтказган текширув «Семья» фермер хўжалигига қанчалик «қиммат»га тушганлиги ҳақида гап боради.

Давлат солиқ қўмитаси мутахассисларидан иборат гуруҳ аъзолари мақолада келтирилган даъволарнинг қанчалик асосли эканлигини жойига чиқиб текширганларида кўпгина ҳолатлар ҳақиқатдан мутлақо йироқлиги маълум бўлди. Хусусан, Жиззах вилояти хўжалик судининг даъвогар ҳисобланган «Семья» фермер хўжалиги фойдасига Пахтакор тумани давлат солиқ инспекциясидан 500 минг 800 сўм ундириб бериш хусусидаги қарори кўп ҳолатларни чуқур ўрганмай чиқарилганлиги аниқланди.

Қарорни қабул қилишда низо предметининг бор йўқлиги аниқланмаган, фермер хўжалигига келтирган моддий зарар қайд этилган ҳужжатлар йўқ, инспекция ходимларининг хизмат вазифасини бажариш вақтида бирор ғайриқонуний ҳаракатларга ёки ҳаракатсизликка йўл қўйганликлари қарор матнида қайд этилмаган ва ҳоказо. Бир сўз билан айтганда инспекция томонидан «Семья» фермер хўжалигига етказилган моддий зарар қонун талаблари даражасида исботланмаган.

Мақолада қайд этилган техника воситалари ва эҳтиёт қисмлари «Семья» фермер хўжалигидан эмас, балки Р. Нургалиевнинг (Р. Нуруллаев эмас) ҳовлисидан олинган. Туман солиқчилари Жиззах вилояти ҳокимининг топшириғига мувофиқ техникани сақлашдаги хўжасизликни бартараф этиш юзасидан ўтказган текширувлари давомида бу техника воситаси ва эҳтиёт қисмлар ҳужжатсиз ва рухсатсиз Р. Нургалиевнинг ҳовлисида сақланаётган эди. Шу боисдан ҳам даъво предметининг ўзи мавжуд эмасди. Бундай ҳолатда Ўзбекистон Республикаси Фуқаролик кодексининг 15-моддасида кўзда тутилган моддий зарар Пахтакор туман давлат солиқ инспекцияси ҳисобидан ундирилиши мутлақо мумкин эмас. Бу ерда моддий зарар кўрган «Семья» фермер хўжалиги эмас, балки фуқаро Р. Нургалиев бўлиб чиқаяпти. Судга ҳам ўзи мурожаат этиши лозим эди. Лекин у мурожаат этмаган. Шу боисдан «Семья» фермер хўжалиги туман давлат солиқ инспекциясига нисбатан асоссиз даъво қўзғатган. Жиззах вилоят хўжалик суди ҳам ишни кўришда ушбу ҳаққоний ҳолатларни чуқур таҳлил этмаган ва инобатга олмаган. Шунинг учун ҳам Пахтакор туман давлат солиқ инспекцияси ҳисобидан «Семья» фермер хўжалиги фойдасига 500 минг 800 сўм ундириб беришга қаратилган қарори асоссиздир.

Бундан ташқари Ўзбекистон Республикасининг «Давлат солиқ хизмати тўғрисида»ги қонунига мувофиқ республика Давлат солиқ қўмитаси ва унинг тизимидаги ҳудудий давлат солиқ хизматлари ягона назорат қилувчи орган ҳисобланиши, давлат солиқ хизматлари бошлиқлари ва уларнинг муовинларига суриштирув ўтказиш, қонунбузарликка йўл қўйган фуқаролар ва мансабдор шахсларга нисбатан жиноий иш қўзғатиш, маъмурий жазо чораси сифатида жарималар қўллаш ҳамда солиқ қонунчилигини бузган корхона ва ташкилотларни молиявий жарималарга тортиш ваколатига эга эканликларини ҳам вилоят хўжалик суди инобатга олмаган.

Қонунга мувофиқ давлат солиқ хизмати ходимлари ўз хизмат вазифаларини бажариш чоғида давлат ҳокимияти вакили ҳисобланадилар. Солиқлар, йиғимлар ва мажбурий тўловларни бюджетга ундириш билан боғлиқ вазифалар ҳамда топшириқларни бажаришда улар давлат вакили сифатида иш юритадилар. Зиммаларига юкланган вазифаларни бажаришда назорат қилувчи орган номидан ҳаракат қиладилар. Афсуски, вилоят хўжалик суди қарор қабул қилишда бундай ҳолатларни муносиб тарзда баҳоламаган.

Агар Пахтакор тумани давлат солиқ инспекциясининг собиқ бошлиғи А. Кенжаев томонидан ножўя хатти-ҳаракат содир этилган бўлса, у ҳолда моддий ва маънавий зарар кўрган фуқаро ёки мансабдор шахснинг аризасига мувофиқ суд томонидан тегишли жавобгарликка, шунингдек, моддий жавобгарликка тортилиши мумкин эканлигига эътибор берилмаган. Мансабдор шахс сифатида А. Кенжаевнинг фуқаро Р. Нургалиевдан техника воситаси ва эҳтиёт қисмларини вақтинча олиб қўйиш юзасидан далолатнома тузиши ғайриқонуний ҳол деб қаралганда ҳам у раҳбарлик қилаётган солиқ инспекцияси жавобгар бўлиши мумкин эмас.

Туман давлат солиқ инспекцияси техника воситаларини йиғиб олиш чоғида Р. Нургалиевга нисбатан зўравонлик ёки бошқа хил ғайриқонуний хатти-ҳаракатлар содир этмаган, унинг мулкига зарар етказмаган. Йиғиб олинган 165 хил техника воситаси ва эҳтиёт қисмлар далолатнома бўйича сақлаш учун А. Икромов номли деҳқон-фермер уюшмасининг марказий устахонасига тилхат билан вақтинча сақлаш учун топширилган. Лекин бу ерда техника воситаларини ишончли сақлашга етарлича эътибор берилмаган. Бунга марказий устахонадаги мансабдор шахслар жавоб беришлари керак эди. Лекин бу ҳолат эътиборга олинмай бутун айб асоссиз равишда солиқ инспекциясига тўнкалган.

Солиқ хизмати ходимлари ўтказган текширув якунлари асосида туман прокуратураси зарур чораларни кўрди. Қонунбузарликка йўл қўйган 5 нафар фуқарога маъмурий жарима қўлланилди. Улар орасида фуқаро Р. Нургалиев ҳам бор эди. Бу ҳақда туман «Пахтакор» газетасининг шу йил 8 апрель сонида прокурор Х. Эсановнинг «Қонун устуворлигига эришайлик» сарлавҳали мақоласи ҳам эълон қилинди. Мақолада техника воситаларини сақлаш ва ишлатишда йўл қўйилаётган хўжасизликлар қаттиқ танқид остига олинган эди.

Афсуслар бўлсинки, вилоят хўжалик суди ва юқори босқич хўжалик суди «Семья» фермер хўжалиги билан бўлган воқеага бир ёқлама қараб жамоатчилик фикрини чалғитдилар. Қабул қилинган қарорлар Ўзбекистон Республикаси Конституциясининг 15, 53, 54, 123-моддалари, Ўзбекистон Республикаси Хўжалик процессуал кодексининг 134, 136, 138, 139-моддалари талабларига зид эди. Суд жараёнида гувоҳларнинг сўроқ қилинмаганлиги, фуқаро Р. Нургалиевнинг ҳовлисида йиғилиб қолган техника воситалари қаердан келиб қолганлиги, «Семья» фермер хўжалигига унинг қандай алоқаси борлиги сўраб суриштирилмаганлиги, моддий зарар миқдорини аниқловчи ва тасдиқловчи расмий хулосалар, давлат суғурта идораси далолатномаси каби ҳужжатларнинг йўқлиги бу иш шошма-шошарлик билан бир ёқлама кўрилганлигини ифодалаб турибди.

Агар даъво аризаси чуқурроқ ўрганилганда моддий зарар учун туман давлат солиқ инспекцияси эмас, балки вақтинча сақлаш учун топширилган техника воситаларидан рухсатсиз фойдаланиб бир қисмини яроқсиз ҳолга келтириб қўйган А. Икромов номли деҳқон-фермерлар уюшмаси ҳамда туман коммунал хизмат бошқармаси раҳбарлари айбдор эканликлари ойнадек равшан бўларди. Вилоят хўжалик суди эса масаланинг бу томонларини ҳисобга олмаган. Натижада охирига етказилмаган иш бўйича нохолисона мақола пайдо бўлган.

«Семья» фермер хўжалигининг даъво аризаси бўйича хўжалик судларининг барча босқичларида қабул қилинган қарорларнинг қонунийлигини текшириш ва қонунга зид бўлганлиги учун Олий хўжалик суди раёсатига протест киритиш ҳақида назорат тартибидаги шикоятимиз республика Бош прокурори ва Олий хўжалик суди Раисига юборилди. Натижаси ҳақида яна хабар қиламиз.

ХОНАДОНЛАРГА МЕҲР КИРИБ БОРДИ

Давлатимизнинг инсонпарварлик одимларидан бири, бу ўз фуқароларининг билиб-билмай қилган, имкон берса тузатиладиган хато, йўлдан тойишларни кечиришдир. Мустақилликка эришганимиздан буён айниқса, бу бағрикенглик фазилатларига Юртбошимиз томонидан кенг саховат қилинмоқда. Бунинг натижаси ўлароқ истиқлол туфайли Президентимиз томонидан тўққиз маротаба амнистия актига имзо чекилди. Демакки, шунча марта йўлдан адашганларга меҳрибонлик кўрсатилди. Қилмишидан пушаймон бўлганларга, ҳали ҳаётнинг аччиқ-чучугини татимасдан, ғўрлик, эҳтиётсизлик оқибатида ножўя ишлар қилган ўсмирларга яна бир карра ўйлаб, тўғриликка одим ташлашларига имкон берилди. Қарияларга шафқат қилинди.

Тўғрисини айтганда, айниқса, Конституциямиз қабул қилинганлигининг 6 йиллиги муносабати билан Йўлбошчимиз томонидан қабул қилинган Амнистия тўғрисидаги Фармон ўзининг залворлилиги, кенг қамровлилиги билан аҳамиятлидир. Халқ тили билан айтганда, ҳеч қачон бунчалик катта авф — кечирим бўлмаган. Ана шу бағрикенглилик туфайли кўпгина хонадонларга меҳр кириб борди. Эртанги кунга янада қатъий ишонч пайдо бўлди. Юртимизда олиб борилаётган халқпарвар сиёсатга иқрорлик ортди.

Эндиги вазифа Фармоннинг ижросини таъминлашдан иборатдир. Жазони ижро этиш Бош бошқармасида бўлиб ўтган йиғилиш ана шунга бағишланди.

— Аввало «Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилинганлигининг олти йиллиги муносабати билан амнистия тўғрисида»ги Фармонда Инсон ҳуқуқларининг инсоний фазилатлари сингдирилганлигини яна бир бор таъкидлайман, — деди Ўзбекистон Республикаси ички ишлар вазирининг ўринбосари, ички хизмат полковниги, Жазони ижро этиш Бош бошқармасининг бошлиғи Ражаб Қодиров. — Президентимиз томонидан имзоланган бу муҳим акт ҳар бир маҳбусга, унинг қариндошларига кенг тушунтирилиши лозим.

Фармонга кўра, жазони ўташдан афв этиладиган маҳбусларни озод этиш чоғида таъмагирлик, таниш-билишчилик каби иллатларнинг содир этилиши факти қаттиқ жазоланишиниям яна ва яна таъкидлайман. Бунга бошлиқлар, барча масъул кишилар баббаробар жавобгардирлар.

Юқорида айтилганидек, амнистия кўп бора қўлланилгани эса-да, бир-биридан фарқ қилади. Йиғинда таъкидландики, илгарилари амнистияни ижро этишда айрим жузъий хатоликларга йўл қўйилган. Бунга сабаб аввало маҳбуслар ўртасида оммавий тушунтириш ишлари олиб борилмаган. Натижада турли, арзлар кўпайган. Ўша чалкашликлар такрорланмаслиги учун бу йилги амнистия ипидан-игнасигача ишлаб чиқилди.

— Шуни таъкидламоқчиманки. Ҳозиргача қабул қилинган амнистиялар бир-биридан фарқ қилади. Айниқса, бу йилгиси. Унинг ижроси чоғида ҳар

АДОЛАТ ТУҒИ

қайси бандига жиддий эътибор зарур, — деди Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг ўринбосари Ҳусан Усмонов. — Ўтган йилги амнистияни қўллаш чоғида содир этилган бир воқеани айтмоқчиман. Жиноятга қўл урган бир йигит Афғонистонда хизмат қилганлигини пеш қилиб, олади. Амнистияни қўллаб, суд залидан озод қилишларини талаб қилади. Агар унинг имтиёзи ҳисобга олинмаса юқори ташкилотга арз қилажагини гапираверади. Қисқаси, у сўраб-суриштирилса, 15-20 кун Афғонистонда бўлган экан холос. Албатта, тинчлик даврида. Бу билан демоқчиманки ҳар қайси ҳолат жуда синчковликни талаб қилади.

Таъкидлашни истардим. Амнистиянинг 1-моддаси в)бандида вояга етмаган ёшида жиноят содир этган шахсларга ҳам афвнинг қўлланилиши айтилган. Шу юзасидан қисқача тўхталмоқчимиз. Эътибор беринг. Ўша ўсмир жиноятни қачон содир этди? Айни шу чоғда ёши нечада эди? Буни аниқ кўрсатиш ишнинг мукаммаллашувига олиб келади. Яна шундай аниқлилик шу модданинг 2-бандига — биринчи, иккинчи гуруҳ ногиронларига нисбатан ҳам талаб этилади. Қайтараман бу талаб Фармон қабул қилинган кунгача ногиронлиги расмийлаштирилган шахсларгагина қўлланилади.

Ўрни келганда уқтириб қўйиш лозим. Амнистияни англаб-англамай жиноятга қўл урганларга берилган навбатдаги синов деб тушунмоқ зарур. Шунинг учун ҳам у ҳар бир шахсга нисбатан якка тартибда қабул қилинади. Зарур маълумотлар етарли бўлмаганда уни қўллаш токи ҳужжатларнинг мукаммаллиги ҳал этилгунча кечиктирилади.

Энди яна шундай ҳол ҳам бўлиши табиий. Иш ҳали судда кўрилмаган. Демак гумондор ҳибсхонада сақланяпти. Ана шу вазиятда ҳибсхона бошлиқлари тамонидан сақланаётганларнинг рўйхатини тегишли органларга дарҳол тавсия этишлари инсонийликнинг ёрқин кўринишидир. Амнистияга тушадиган « дело»лар уч ойлаб, баъзан камроқ вақтда туриб қолса, ҳар ҳолда яхши эмас. Масала инсон тақдири билан боғлиқ. Бу ишга юзаки ёндошиб бўлмайди.

Кўпчиликни қизиқтирадиган бир савол бор. Шунгаям аниқлик киритиб кетсак. Яъни, амнистиянинг 1-3,5 ва 6-моддалари кимларга тадбиқ этилмайди? Бунга жавоб Фармонни қўллаш тартиби ҳақидаги Низомда очиқ-ойдин кўрсатилган. Ўта оғир жиноятлари учун ҳукм қилинганларга. (ЖКнинг 167-моддаси 4-қисми «а» банди бундан мустасно) ўта хавфли рецидивистларга, Ўзбекистон Республикаси ЖКнинг 150 — 163, 247, 248-моддалари, 270-модданинг 2-ва 3-қисмлари, 271, 272, 273-моддаларда кўрсатилган жиноятларни содир этганларга, уюшган гуруҳ таркибида ёки унинг манфаатларини кўзлаб, ёхуд жиноий уюшма таркибида содир этган жиноятлар учун ҳукм қилинганларга.

Ўлим жазоси афв этиш тартибида озодликдан маҳрум қилиш билан алмаштирилган ҳоллар ҳам бор. Ёки бўлмаса Ўзбекистон Республикаси Президентининг амнистия ва афв этиш тўғрисидаги Фармонлари қўлланилгандан кейин ҳам бундан хулоса чиқармай, қастдан жиноят содир этган шахслар ҳам бор. Ана бундайларгаям Фармон тадбиқ этилмайди.

Ҳар нарсаниям ўз тош-тарозиси, ўлчови бор. Демоқчимизки, гуноҳдан кечиш, айбни афв этишдаям меъёр белгиланган. Буни ўзбекча қилиб айтганда яхши отга бир қамчи, ёмон отга ҳайфи қамчи, дейилади. Ўзи жазони ўтаётган бўлса-да, мунтазам равишда тартибни бузуб юрса ундайларни кечириб бўладими? Йўқ! Ўз-ўзидан у аввал хатосини тузатишига тўғри келади. Бунинг тарбиявий аҳамиятини такрорлаб ўтириш шарт эмас.

Йиғилишда амнистия акти жазони ижро этиш жойларининг маҳбуслар кўзи тушадиган ҳар қайси жойида осиб қўйилишини ташкиллаштириш устида кўп тўхталинди. Шунингдек Фармоннинг ижроси ошкоралик асосида олиб борилган пайтдагина шубҳаларга барҳам берилиши уқтирилди.

— Маҳбуслар жазони ўташ муассасидан тоза қалб, тоза юрак билан чиқиб кетишлари лозим. Ҳатто озодликка чиққан маҳбусларни тантанали равишда кузатиб қўйиш уюштирилса, бу бошқаларгаям ибрат бўлишлигининг тарбиявий аҳамияти бор.

Бу илиқ таклифлар инсоннинг қалбини малҳамлайди. Озодликнинг ҳар куни, ҳар дақиқаси байрам бўлишига тенглашадиган бошқа маъво борми? Йўқ!

Қурбон ЭШМАТОВ,
«Халқ сўзи» махсус мухбири.

«ЎЗАГРОСУҒУРТА»

ДАВЛАТ АКЦИЯДОРЛИК СУҒУРТА КОМПАНИЯСИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АҲОЛИСИНИ ВА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК МАҲСУЛОТЛАРИ ИШЛАБ ЧИҚАРУВЧИЛАРНИ ЯҚИНЛАШИБ КЕЛАЁТГАН

ЯНГИ 1999 ЙИЛ

БИЛАН САМИМИЙ ТАБРИКЛАЙДИ.

@/1270

UzDAEWOO BANK

Азиз ва қадрли юртдошлар !
Сизларни кириб келаётган Янги 1999 йил билан чин қалбдан кутлаймиз.
Янги йилда барчангизга соғлик-саломатлик, мусаффо осмон, келгуси ишларингизда ривож тилаб қоламиз.
Ҳеч қачон омад сизларни тарк этмасин!

ЎзДЭУ Банк жамоаси.

1280

SIEMENS

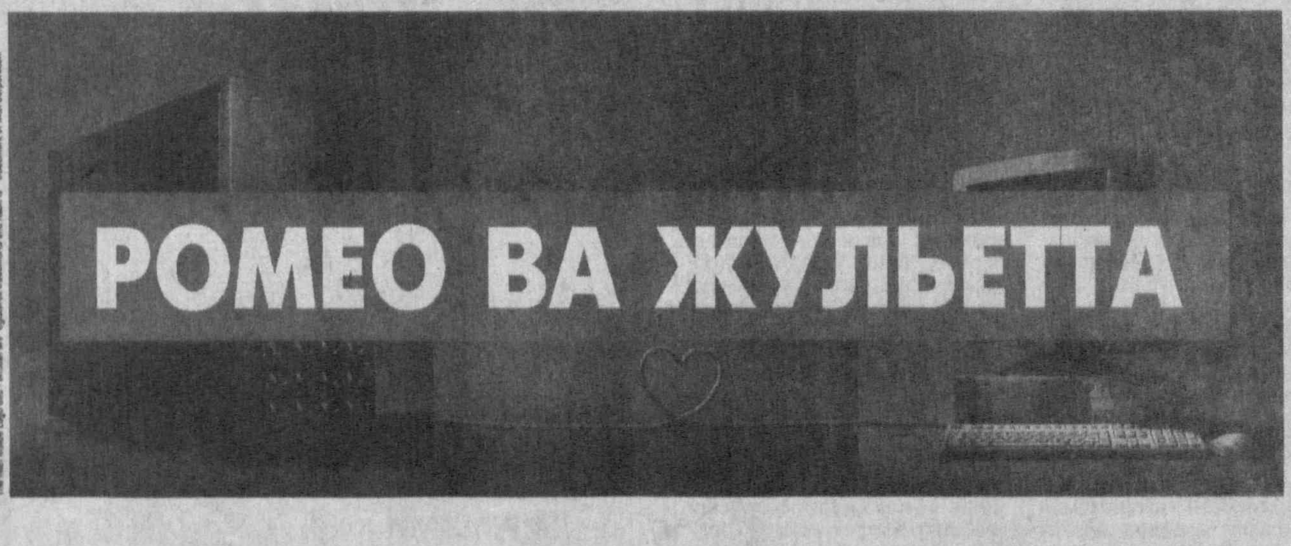

Cristmas Action

Сименс фирмаси Сизларга янги йилда яхши кайфият тилайди ва фурсатдан фойдаланиб, қуйидагиларни маълум қилади:

Бизнинг фирмамиз олдинги йилларда бўлгани каби арзон нархлардаги компъютер техникалари сотувини ўз ичига оладиган махсус янги йил акцияларини ташкил этади.

Ушбу таклиф 1999 йилнинг 15 январигача амалда бўлади.

SCENIC Pro: «О PRIMERGY! Менинг энг содиқ, ишончли серверим, сен ҳар қандай miқёсларни забт этишга қодирсан. Ақллисан, аниқ ва содда ишлайсан. Қудратли тармоқ харитаси билан таъминлангансан. Мен қаерда бўлмайин сенинг муҳофазали алоқа имконинг кенгликлар оша сен билан боғлаб туради. Мен сени кўрган куним гўзалликнинг ҳақиқий мазмун-моҳиятини теран англадим.

PRIMERGY: «О менинг суюкли ҳамкорим, шеригим! Фақат сен билан, сенинг муҳофазаланган боғланиш имконларинг, сенинг пухта ўйланган ва қулай бошқарув тизиминг туфайли кўнглим тинч, севиклим!
Биз энди умрбод бирга бўламиз»

Худди шундай, зеро бошқача бўлиши мумкин ҳам эмас!

Intel Pentium II процессорларига асосланган шахсий компьютерлар ва Intel Pentium II Xeon процессорли серверлар.
Сизни кутамиз http://www.siemens.com/ps
Бизга қуйидаги телефонлар орқали қўнғироқ қилинг: 40-67-51, 132-03-14.
Бизнинг манзил: 700000, Тошкент,
А. Толстой кўчаси, 23-уй.

Бизнинг ҳамкорларимиз:
ЮНИВИТ, тел: 53-81-10
ХАЙТЕК, тел: 133-47-99
АВЕРС, тел: 144-40-37.

intel inside pentium II xeon

SCENIC & PRIMERGY

1265

ЯНГИ ФИЛЬМ ТОМОШАСИ

Ёзувчи Хайриддин Султоновнинг «Ёзнинг ёлғиз ёдгори» қиссаси дастлаб «Ёшлик» журналининг 1983 йил 3-сонида эълон қилинган эди. Асар ўзига хос мавзуси, ёзилиш услуби ва гўзал тасвир тили билан дарҳол ўқувчилар томонидан қўлма-қўл бўлиб ўқилди. Адабий жамоатчилик ўртасида қизғин баҳс-мунозараларга сабаб бўлди. Қисса собиқ шўронинг сохта бунёдкорлик ва жасорат руҳи билан суғорилган китобхон кўнглида оддий инсон ҳаёти акс эттирилган маҳзун ва дарддил қўшиқ бўлиб янгради. Айрим инсоний туйғулардан маҳрум бўла бошлаган инсонни соф муҳаббат, ҳалоллик, инсоф-диёнат, иймон-эътиқод ҳали барҳақлигидан огоҳ этди.

БАХТИ ДАРЁГА ОҚИБ КЕТГАНЛАР

Халқимиз бошига оғир кулфатлар ёғдирган комфирқанинг машъум XVI Пленумидан сўнг бир қанча яхши асарлар қатори «Ёзнинг ёлғиз ёдгори»дан ҳам ғоявий хато излаш бошланди. Чаққон танқидчилар мақтов тўнини тескари кийишди. Асар муаллифига ҳаётни қора бўёқларда тасвирлаган, илғор совет кишисининг ёрқин қиёфаси очиб берилмаган қабилидаги «айблар» қўйилди.

Орадан ўн беш йил ўтиб, асар яна бир бор ўз баҳосини топди. Мустақиллик туфайли кинолентага кўчди. Мазкур қисса асосида яратилган «Ёлғиз ёдгорим» бадиий фильми орқали миллий киномиз ўзига хос янги экран асари билан бойиди. Фильм премьераси республика Кинончилар уйида бўлиб ўтди.

— Таниқли ёзувчи Хайриддин Султонов билан бу иккинчи ижодий ҳамкорлигимиз, — дейди фильмнинг постановкачи режиссёри Собир Назармуҳамедов. — Бир неча йил муқаддам Хайриддиннинг ҳикоялари асосида «Тушларимда ғамгин йиғлайман» бадиий фильмини яратган эдик. Менга ёзувчининг услуби, тили ёқади. Унинг асарларида миллий руҳ кучли. Бу кино учун қулай. Томошабин қаҳрамонга қўшилиб изтироб чекса, йиғласа, унинг кечинмаларини юрагидан ўтказса биз — фильм ижодкорлари ўз мақсадимизга эришган бўламиз.

Очиқ айтиш мумкинки, бу гал ҳам ёзувчи ва кинорежиссёр ижодий ҳамкорлиги ўзининг яхши самарасини берган. Асарнинг энг ёрқин саҳифалари тўлалигича экранга кўчган.

Сўнгги пайтларда олди-қочди, ур-йиқит, «боевик» ва даҳшатли фантастик воқеаларга анчагина мойил бўлиб қолган томошабин учун «Ёлғиз ёдгорим» фильми кутилмаган янгилик бўлди. Бу янги кинони шунчаки томоша қилиш ва бир марта кўрганда унинг мазмун-моҳиятига тушуниб олиш анча қийин.

Фильм ижодкорлари ҳаёт ва инсон, коинот ва инсон, тақдир ва инсон сингари абадият муаммоларини қамраб олишга ҳаракат қилганлар. Бош қаҳрамон Адаш Карвон (артист Тожибой Норматов) қўшниси Ҳуснияниң (артист Саида Раметова) сигирига «доялик» қилиб, уйига қайтгач яна оғир хаёллар гирдобига чўкади:

«Мана, шу тилсиз жонивор ҳам сендан бахтлироқ — насл — зурёди бор.... Бахтинг дарёга оқиб кетган экан-да, Адаш Карвон! Етмиш икки йил умр кечирдинг, аммо нима кўрдинг? Мана, эртаиндин кунинг битиб, омонатингни топширасан. Чироғинг ўчади. Ўлдинг-ўчдинг. Тамом-вассалом. Гўё Мирза Карвоннинг ўғли, Соҳиб Карвоннинг невараси Адаш Карвон бу дунёда ҳеч қачон яшамагандек, етмиш икки йил ер юзини хира қилиб юрмагандек...»

Фильм бахти дарёга оқиб кетган ана шу мўътабар қариянинг изтиробли, дард-аламли ўй-хаёллари замирига қурилган. Адаш Карвоннинг қолган умри раҳматли турмуш ўртоғи Ойниса (артист Дилбар Икромова) ва ёлғиз ёдгори — фарзанди Насиббек (артист Муҳаммаджон Раҳимов) билан боғлиқ маҳзун хотиралар билан якун топади. Ётса ҳам, турса ҳам хаёли иккисидан нари кетмайди.

Режиссёр Собир Назармуҳамедов ҳаётнинг аччиқ-чучугини обдон кўрган чолнинг хаёлларини кўпроқ туш орқали очиб берган. Бу мураккаб саҳналар фильм ичидаги фильм воситаси орқали кўрсатилган. Ҳар бир эпизод, кўриниш, катта-кичик манзаралар кўпроқ бош қаҳрамоннинг руҳий дунёсини ҳар томонлама чуқур таҳлил этишга хизмат қилган. Фильмнинг муваффақияти ҳам шунда. Агар шундай усуллардан фойдаланилмаганда фильм анчагина зерикарли чиқарди, талқин бир ёқлама бўлиб қоларди.

Адаш Карвон улкан ва баҳайбат дарахт пойида туриб, намоз ўқийди. Иймон, инсоф, ҳақ рамзи бўлган дарахт қаршисига келиб руҳий покланади. Эллик йилдан зиёд Оллоҳ йўлида тоат-ибодат қилади. Ҳақнинг муборак жамолини кўришга ошиқади. Ҳаётда ҳам фақат Яратганнинг йўлидан юрди. Яратгандан мадад сўради. Лекин унинг қисматига оғир фожиалар битилган экан. Адаш Карвон бу даҳшатли фожиаларнинг ҳеч биридан қочиб қутулолмади. Ойнисага уйланмоқчи бўлиб нон синдирилганда туҳмат балосига учраб, йигирма йилга қамалиб кетди. Келса, Ойниса уни ҳамон кутаётган экан. Уйланди. Оллоҳ уларга ёлғиз фарзанд — Насиббекни берди. Афсуски, ёлғиз ёдгорнинг умри қисқа экан. Уни дўсти Саттор (артист Улуғбек Музаффаров) рашкдан отиб қўяди...

Саттор жон ҳолатда жавондаги китоб-дафтарларни титади. Бир папкани зудлик билан очиб, қўлига илинган хатни ўқий бошлайди:

«Ўшанда ҳеч чидаёлмадим. Алам кўзларимни кўр қилиб қўйди. Умримда қўлимга милтиқ ушламаган одам, қандай қилиб мўлжалга олдиму қандай қилиб.... Гулнор, эсласам, ҳали-ҳали тутқаноқ тутгандек ғужанак бўлиб қоламан.

Бечора Насиббек! Айби нималигини ҳам билмай кетди шўрлик... Менга бошдан бир нарса тинчлик бермади: нега энди у? Нега энди у ? Ахир, Гулнорни у менчалик яхши кўрмайди-ку, деб ўйлардим эртаю кеч. Сенинг ҳам унга кўнглинг борлиги эса менга ҳаддан ташқари бедодлик, бориб турган адолатсизлик бўлиб туюлар эди.

Нега шундай бўлди? Ахир, одамлар бугун топишиб, эртаси ажрашиб, индини буткул унутиб ҳам кетаверадику? Нега мен сени унутолмадим?

Нега тақдирга тан беролмадим?

Билмайман, билмайман... Билганимда эди, оҳ!»

Гулнор (артист Нигора Усмоналиева) Насиббекнинг ўлимидан икки йил ўтиб, бошқага турмушга чиқиб кетади. Саттор эса гоҳ пушаймон, гоҳ ҳижрон оловида ёниб тентирайди.

Насиббекнинг ўлими фильмнинг энг драматик, энг қайғули саҳнасига айланган. Бу саҳна томошабинни йиғлатади, чуқур изтиробга солади. Томошабин бир лаҳза юраги куйган Адаш Карвонга айланиб қолади.

«Э худо! Жонимни ол, худо, жонимни ол!..»

Экранда — Адаш Карвоннинг хаёлида имон ва ишонч дарахти ёниб кетади. Чунки унинг ёлғиз ёдгори куйиб кул бўлган эди. Бу режиссёрнинг ўзига хос топилмаси. Бундай мажозий топилмалар фильмнинг бадиийлигини кучайтириб, энг теран нуқталарни очиб берган.

Адаш Карвон образи актёр Тожибой Норматовнинг катта экрандаги биринчи йирик роли. Анча муваффақиятли чиққан. Кўпроқ комик роллари билан танилган Дилбар Икромова бу гал драматик ролни юксак маҳорат билан ўйнаган. Талаба Нигора Усмоналиева яратган Гулнор образи фильмдаги энг ёрқин дебютлардан бири. Улуғбек Музаффаров яратган Саттор образи ҳам ишонарли чиққан. Шунингдек,, эпизодик саҳналарда Ҳ. Нурматов, Р. Солиҳов, Д. Раҳматов, Б. Қосимов, С. Раметова, Т. Мўминов, М. Раҳимова ва бошқалар яратган образлар ҳам томошабин эсида қолади. Анча мураккаб ишланган фильмда постановкачи оператор У. Ҳамроев, рассом Д. Абдураҳмоновнинг маҳорати ҳар бир саҳнада яққол сезилиб турибди.

«Ёлғиз ёдгорим» бадиий фильми томошабинлар қалбидан жой олиб, уларнинг севимли асарига айланишига ишонамиз.

Ашурали ЖЎРАЕВ.

СПОРТ

“НУР-ХАС”НИНГ КАРАТЭЧИЛАРИ

Навоий шаҳрида 1992 йилдан буён республика каратэ маркази — “Нур-Хас” фаолият кўрсатиб келади. Марказнинг Навоий шаҳри, Навбаҳор тумани, Самарқанд вилоятининг Пахтачи тумани, Каттақўрғон шаҳри, Бухоро вилоятининг Олот тумани, Зафаробод шаҳридаги бўлимларида 1000 дан зиёд ёшлар спортнинг бу тури билан шуғулланади. Бугунги кунда каратэчилар жаҳон чемпионатида иштирок этиш учун қизғин тайёргарлик кўришмоқда.

Ёрқул УМАР,
ЎзА мухбири

САМАРҚАНДДА БАЙРАМ ТАДОРИГИ

Болалар эртакларни севадилар. Янги йил кечаси қорли ўрмондан турфа совғалар билан Қорбобою гўзал Қорқиз келишига ишонадилар. Болаларнинг беғуборлиги ҳам уларнинг эртакларга ишонганидан, самимийликка ошнолигидан бўлса ажаб эмас.

Кўҳна Самарқанд Янги йил арафасида ёшариб кетгандай гўё. Шаҳарнинг Регистон майдонида қад ростлаган кўркам арча майдонга янада фараҳ бахш этгандай. Бу ерда янги йил тантаналарига тайёргарлик қизғин. Янги йил кечаси Қорбобо билан Қорқиз барча болаларга совғалар улашишади. Бу кунни нафақат болалар, балки катталар ҳам сабрсизлик билан кутишаётир.

СУРАТЛАРДА: Самарқанд янги йил шодиёналари арафасида.

Т. НОРҚУЛОВ (ЎзА) олган суратлар.

ПАСПОРТ ОЛУВЧИЛАРГА ЁРДАМ

Жаҳон ҳамжамиятининг тенг ҳуқуқли аъзоси бўлган Ўзбекистон Республикасининг паспорти — мамлакатнинг ҳар бир фуқароси учун шахсий гувоҳномагина бўлиб қолмай, унинг учун давлат берган фахр рамзи ҳамдир. Буни Сирдарё вилоятида паспорт олаётган ҳар бир фуқаро яхши билади.

Вилоятда 2000 йилгача 324 минг фуқарога янги паспорт топширилиши мўлжалланган. Ҳозиргача 306 минг фуқаро ўзи учун фахрли бўлган ҳужжатни олди. Бу вазифани Сайҳунобод, Ш. Рашидов, Гулистон туманлари ички ишлар ходимлари уюшқоқлик билан олиб боришмоқда. Энг ибратлиси, кам таъминланган фуқароларга янги ҳужжат учун ҳомийлар моддий ёрдами катта бўлмоқда. Биргина Оқ олтин туманида шу мақсад учун корхона ва хўжаликлар 270 минг сўм ёрдам пули ажратишди. Бу миқдор Гулистон туманида 220 минг сўм, Боёвут ва Меҳнатобод туманларида 200 минг сўмни ташкил этди. Ҳомийлар ҳимматидан қариялар, нафақахўрлар, ногиронлар, уй бекалари чексиз миннатдор бўлишмоқда.

А. ХОНИМҚУЛОВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Coca-Coladan Tabriknoma!

Biz Sizga kirib kelayotgan Yangi Yilda sihat-salomatlik, baxt-saodat va ishlaringizda rivoj tilaymiz!

Har doim Coca-Cola!

1245

МУЗЕЙДА ЯНГИ КЎРГАЗМА

Бойсундаги санъат музейида янги кўргазма очилди. Унга маҳаллий мўйқалам усталари яратган тоғли ўлка табиати манзаралари, оддий одамлар портретлари, халқ ҳунармандлиги намуналари қўйилган. Абдураҳмон Акромов, Тўра Шомирзаев, Ҳамро Раҳмонқулов каби ижодкорларнинг асарлари томошабинларда қизиқиш уйғотмоқда.

Ч. ТЎХТАЕВ,
ЎзА мухбири

Азиз юртдошлар !

SAVDO UYI TRADING HOUSE

«DИЁР» савдо уйи

Сизларни кириб келаётган

Янги 1999 йил

билан муборакбод этади !

Янги йил барчангизнинг хонадонингизга шоду хуррамлик,

бахт-саодат, қут-барака олиб кирсин!

Ватанимизнинг мустақиллигини мустаҳкамлаш йўлидаги саъй-ҳаракатларимизда

барчамизга улкан зафарлар ёр бўлсин !

LL@1277

Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Ўзбектеатр ИИЧБ, Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театри жамоаси Ўзбекистон халқ артисти Эркин КОМИЛОВга волидаи муҳтарамаси **ХАЙРИНИСО** аянинг вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

«ХАЛҚ СЎЗИ» «НАРОДНОЕ СЛОВО»

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

Бош муҳаррир: Аббосхон УСМОНОВ

Таҳрир ҳайъати:
М. ЕГОРОВ (масъул котиб — «Народное слово»),
А. ЖАББОРОВ,
С. ЗИНИН,
М. МИРАЛИМОВ,
С. МУҲИДДИНОВ (бош муҳаррир ўринбосари — «Халқ сўзи»),
Л. ПАК (бош муҳаррир ўринбосари — «Народное слово»),
М. САФАРОВ,
Р. ФАРҲОДИЙ,
И. ХУДОЁРОВ,
И. ШОҒУЛОМОВ,
Ў. ҲОШИМОВ.

БЎЛИМЛАР:
Ижтимоий-сиёсий ҳаёт — 133-57-34;
Ҳуқуқ — 136-07-94;
Иқтисодиёт — 136-36-65;
Қишлоқ хўжалиги — 136-37-85
Маънавият ва маърифат — 136-35-60, 132-10-65;
Хатлар — 136-29-89, 133-07-48;
Фан, соғлиқни сақлаш ва ижтимоий масалалар — 132-12-08;
Халқаро ҳаёт — 132-11-15;
Котибият — 133-10-28;
Эълонлар — 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00001
Буюртма Г — 0608, 27517 нусхада босилди, ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2

Газета PENTIUM-II max компьютерида терилди ҳамда операторлар Сергей ЛУКИН ва Жамшид ТОҒАЕВ томонидан саҳифаланди.

Навбатчи котиб — А. ОРИПОВ.
Навбатчи муҳаррир — Қ. ЭШМАТОВ.
Навбатчи — Ф. САНАЕВ.
Мусаҳҳиҳ — А. САТТОРОВ.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.

Таҳририятда ҳажми 5 қоғоздан зиёд материаллар қабул қилинмайди.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41.

Босишга топшириш вақти — 21.00
топширилди — 23.35
1 2 3 4 5 6